

Jodenvod in het schapendorp

Roman Met *Nacht over Westwoud* schreef Wanda Reisel een geslaagde eigentijdse variant op de aloude streekroman.

De streekroman is een ideale vermomming voor grimmiger verhalen. Onder een kleed van plattelandsideylle en boerenbesognes huisvestte Wanda Reisel (1955) in *Nacht over Westwoud*, het complexe relaas over identiteit en xenofobie.

Hoofdpersoon in deze roman is de huisarts Levi, wiens achternaam eveneens Levi is. Aldus getekend is hij zo Joods dat het verder geen nadruk behoeft. In zijn naam schuilt de geschiedenis. Levi verlaat zijn familie in de stad om tijdelijk de praktijk van een collega over te nemen. Die praktijk bevindt zich in een gehucht ergens in de provincie. Bij aankomst over de landweg rijdt hij al meteen een eend dood.

Zo'n begin voorspelt niet veel goeds, al weet Reisel de werkelijke dreiging nog even buiten beeld te houden. Eerst behaagt ze, schept ze de illusie van landelijke gemoedelijkheid en preludeert ze op een avontuurtje wanneer Levi kennismaakt met Lidie, veearts en een van de bewoners van Westwoud.

Ook door andere dorpelingen wordt Levi welwillend onthaald. Ze nodigen hem op de borrel, en vertrouwen hem hun geheimen toe. In dergelijke passages weerklinkt het genre van de streekroman zoals geschreven door Toon Kortooms, Jacques Schreurs, Anton Roothaert en vele anderen. Hun namen

spreken misschien niet rechtstreeks meer tot de verbeelding, maar met hun werk hebben ze zeker bijgedragen aan de collectieve beeldvorming van het platteland. Uit dit reservoir aan beelden, kwesties en vormen put Reisel nu. En, draagt ze bovendien haar steentje bij door de plattelandsdynamiek in te zetten om haar eigen verhaal te vertellen over vreemdelingenhaat.

Levi ontdekt dat een deel van de dorpelingen negatief staat tegenover de jaarlijkse komst van een grote groep moslims die het dorp bezoekt om schapen te kopen voor het Offerfeest. Een deel van de Westwouders is tegen de schapenslacht, en ander deel is tegen de vreemdelingen. Beide groepen bundelen hun haat. Als dan ook nog eens een buitenlandse jongen, Ilias genaamd en vermeend moslim, er zonder bewijs van wordt beschuldigd een dorpsgrietje met downsyndroom te hebben verkracht, is het hek van de dam.

Diverse partijen grijpen de schapenslacht aan om hun eigen belangen op de dorpsagenda te krijgen. Het zijn belangen die vooral rusten in lage sentimenten waarin Westwoud voor de Westwouders is, buitenlanders niet te vertrouwen zijn en waarin zelfs die brave Levi wordt bedreigd en uitgescholden voor 'jodenvod'. Dat laatste nu doet hem zich Joodser voelen dan hij is,

Wanda Reisel

Foto ANP

Een deel van de dorpelingen moet niets hebben van vreemdelingen

waarmee Reisel haarfijn laat zien dat vijandschap een uitstekende katalysator is voor het cultiveren van identiteit.

Het gaat nog verder. Reisel scheert langs het macabere onderduikverhaal

van Levi's vader. Tussen neus en lippen – typisch Reisel – toont ze dat er verhalen zijn die je leven redden, dat er verhalen zijn die je zelfbeeld bepalen, dat er verhalen zijn waarmee je laat zien wie je (niet) bent: moslim, Jood, dierenactivist, dorpsbewoner, vegetariër en zo meer.

Thematisch gezien is *Nacht over Westwoud* een delicaat, hecht geweven werk. De opbouw toont afwisseling in vorm; naast de dorpsverwickelingen nu eens een brief, dan weer een fragment uit de portretten van patiënten, geschreven door de arts die Levi vervangt. Die arts heeft het nodige gelezen, zo blijkt uit het krasse citaat van Heinrich Heine dat Reisel voor hem opdiepte: 'Het leven is een ziekte, de hele wereld een hospitaal en de dood soms onze arts.'

Mankeert er helemaal niets aan? Eigenlijk niet. Een klein eigenaardigheidje wellicht. Reisel schrijft over 'het sparkelende glas' en over een 'opflitsend slijpje' waarmee ze afwijkt van de standaard. Toch is de taalkunst ermee gediend. Een opflitsend slijpje immers is duizend keer beeldender dan een witte onderbroek. Tel daarbij zinnen op van het kaliber: 'Geluk zit soms in een kogellagertje' of hij probeerde zich in te likken met 'een wijn- en geitenkaasjestactiek' en glunder is beslist je deel.

Daniëlle Serdijn

★★★★☆

Wanda Reisel: *Nacht over Westwoud*.

Contact; 288 pagina's; € 19,95.

ISBN 978 90 2543 751 0.